

ACTUEL MARX

Nr. 31 - 1e trimester 2002:

Le capital et l'humanité

Het kapitaal, actor van de mondialisering, voltooit de eenheid van de menselijke soort, maakt van elk lokaal of particulier probleem en van de toekomst een gemeenschappelijke aangelegenheid. De dominantie van het financieel kapitaal dringt door tot in de kleinste vezels van ons bestaan en ligt aan de basis van onzekere levensvoorwaarden, vernietiging van de arbeid, 'vermarkting' van de seksualiteit, 'braindrain', militarisering van de ruimte en alomtegenwoordige bedreiging van het milieu. Maar tevens treden nieuwe maatschappelijke actoren naar voor, die de bestaande orde trotseren en in vraag stellen. Het komt er op aan de potentiële mogelijkheden ervan te ontdekken, de significante tekens te ontcijferen en de toekomst te kunnen duiden.

Met dit in filosofische termen verwoord manifest had het IIIe Internationaal Marxcongres plaats aan de Universiteit van Parijs X - Nanterre in september 2001.

Actuel Marx publiceert in dit nummer een aantal belangrijke teksten van het congres met auteurs als o.m.: Samir Amin, Jean Lojkine, Daniel Bensaid, Alex Callinicos, Pierre Macherey, Jacques Bidet...

Vermelden we vooral de tekst van J. Bidet: *En quel temps, en quel monde vivons nous ?* Hij omschrijft het tijdvak waarin wij leven, met de barbaarse benaming 'impérialisme étatique-global'. Met deze thesis stelt hij zich tegenover Michael Hardt en Toni Negri, die gewagen van een 'imperium'. Voor Bidet gaat het echter om het meest radicale imperialisme, dat ons wereldsysteem kenmerkt en waarbij een globale en staatsgerichte dimensie op occulte wijze vorm krijgt, doorheen instellingen als bv. de WHO. De notie 'staat' moet niet begrepen worden als een sociale staat of een rechtstaat maar als een klassenstaat

ACTUEL MARX CNRS

19, Boulevard du Midi, 92000 Nanterre

Tel. 00.33.1.47.24.52.19 Fax. 00.33.1.46.95.03.51

E-mail: Actuelmarx@u-paris10.fr

www.u-paris10.fr/ActuelMarx/

AKTIEF

2/2002-07-23

Het tijdschrift van het Masereelfonds viert op haar wijze de 700e verjaardag van de Guldensporenslag met een aantal demystificerende historische bijdragen van Veronique Lambert, Roel Jacobs en Joris De Sutter.

De rubriek "Maitre à penser" wordt ditmaal gewijd aan Karl Popper met een tekst van Rudolf Gutwirth en Ludo Abicht schrijft een kritisch stuk over de kloof tussen de linkse intellectueel en het gewone volk.

Tenslotte bespreekt Peter Tom Jones een aantal werken rond globalisering en andersglobalisten.

AKTIEF Ledenblad van het Frans Masereelfonds vzw.

Kazernestraat, 33 - 1000 Brussel

Tel. 02.502.38.80 Fax. 02.502.41.53

E-mail: brussel@masereelfonds.be

BROOD EN ROZEN

2002/2

Ditmaal een publicatie met artikels over zeer uiteenlopende onderwerpen als:

- de Brusselse typografen in het publieke arena van de laatste kwart van de 19e eeuw (Luc Peiren),
- Hendrik de Man en de revolutie van rechts (Olivier Boehme),
- Julien Schillemans, visionair architect en wereldburger (Dirk Thiers),
- De kabinetssarchieven, een vervolg (Bart Hellinck).

We selecteerden in de eerste plaats de tekst van Olivier Boehme over Hendrik de Man. Olivier Boehme gaat nader in op de twee extreme polen, waartussen zich de beoordeling van het optreden van De Man situeert. Aan de ene zijde "staat de bewering dat De Mans ideologische evolutie voor de oorlog onafwendbaar moest leiden naar samenwerking met het nazi-regime als de gelegenheid zich daartoe zou voordoen. Aan het andere uiterste wordt gesteld dat De Mans bereidheid tot één en ander vergelijk met de vijand slechts een kwestie was van pragmatiek en tactiek, en dat zijn ideologische keuzes van daarvoor losstonden van en zelfs tegengesteld waren aan hetgeen de bezetter wilde bewerkstelligen."

Om te besluiten, vermelden we een korte bespreking van een nieuwe publicatie over de geschie-

denis van de internationale communistische beweging, José Gotovitch, Mikhail Narinski: *Komintern: L'histoire et les hommes. Dictionnaire biographique de l'Internationale communiste*, Paris: Ed. de l'Atelier, 2001, 604 p. Deze alfabetisch geordende encyclopedie is mede het resultaat van de opening van de archieven in Moskou. De auteurs beperkten zich tot een overzicht van communistische militanten van België, Frankrijk, Luxemburg, Zwitserland "Wat dit biografisch woordenboek ondanks alles zo interessant maakt is de aanpak, de methodologie die meer dan alleen maar praktische, concrete informatie geeft over individuen actief in de Komintern; naast het ingewikkelde carrièreapparaat omgeven door geheimzinnigheid, stelt het woordenboek ook en vooral erudiete en ervaren militanten, internationalisten, die iets te melden hebben voor" – zo besluit recensent Omar Van Hoeylandt.

BROOD EN ROZEN

Tijdschrift voor de Geschiedenis van Sociale Bewegingen

Amsab-Instituut voor Sociale Gechiedenis

Bagattenstraat, 174 - 9000 Gent

Tel. 09.224.00.79 Fax. 09.233.67.11

E-mail: broodenrozen@amsab.be

CAHIERS MARXISTES

Juni-juli 2002 - Nr.222:

Petites fleurs rouges de la grande grève -

Contributions à l'histoire du PCB - 1960-1965.

Ook dit themanummer kan beschouwd worden als een substantiële bijdrage tot de historiek van de communistische beweging. Het omvat de schriftelijke neerslag van het grootste deel van de teksten van een studiedag aan de universiteit van Luik, oktober 2001. In een 'postface' aan het colloquium stelt J. Gotovitch, dat het gebrek aan belangstelling voor de geschiedenis van de communistische partij van België niets te maken heeft met de betrekkelijke plaats die de KPb-PCB inneemt in de geschiedenis van ons land. Voor hem speelde deze partij een duidelijke rol tijdens verschillende essentiële etappes. Het gebrek aan belangstelling is eerder te wijten aan de bestendige aanwezigheid van de drie levensbeschouwende zuilen die, op quasi-hegemonische wijze, België gedurende de XXe eeuw hebben gestructureerd, en van waaruit men vaak ook haar geschiedenis meent te kunnen afleiden. Historici, sociologen en politologen als José Gotovitch, Rik Hemmerijckx, Pascal Delwit, Chantal Kesteloot en Corine Godefroid en bevoorrechte getuigen als

Claude Renard, Louise Gotovitch, Georges Dobbelaar en Rosine Lewin behandelen zeer verscheiden aspecten van de communistische aanwezigheid en actie op het terrein: de vakbondsstrijd en de verhouding t.o.v. het ABVV, de electorale successen en nederlagen, het internationaal kader, de relatie met de Waalse beweging, de communistische leerkrachten, de trotskistische stroming.

Milou Rikir, archivaris-documentalist bij CarCob (Centre des Archives communistes en Belgique), wijst op het belang van de archieven van wijlen Jean Terfve. Deze betreffen een geheel van meer dan honderd dozen en meerdere duizenden documenten allerhande: "Ceux-ci sont les témoins de toute une vie d'homme et de plusieurs vies militantes depuis la naissance de Jean Terfve, à Liège le 28 janvier 1907, jusqu'à son décès le 17 avril 1978." – stipt M. Rikir aan.

Naast de getuigenissen van hen "die het allemaal beleefd hebben", omvat de publicatie ook twee documenten over de grippistische afscheuring:

- *Révolution et contre-révolution en Chine* - een onuitgegeven tekst van Jacques Grippa

- *L'évolution du grippisme en Belgique - rapport pour la commission de contrôle politique près le Comité Central du PCB* (51968) door Alphonse Bonenfant, eveneens een onuitgegeven tekst.

CAHIERS MARXISTES

Av. Derache, 94 b 6 - 1050 Bruxelles

Tel./fax 02.650.49.21

E-mail: cmarx@ulb.ac.be

www.ulb.ac.be/socio/cmarx

COELI

Nr. 102/103 - 2e trimester 2002

Naar aanleiding van de aanslag van 11 september 2001, stelt Adolfo Abascal dat sprake is van meer dan één fundamentalisme en hij kant zich dan ook tegen het dominante en reducerende vertoog als zou er enkel een moslimfundamentalisme zijn. Vanuit een kritische evangelisch-christelijke visie overloopt hij de politieke praktijk en ideologieën van de wereldmachten, waarbij de idolatrie van de markt de voornaamste component vormt.

Wanneer de balans wordt opgemaakt van het Wereld Sociaal Forum 2001 in Porto Alegre, dan contrasteren enerzijds de groei van een morele en sociale kracht en een theoretisch kapitaal, anderzijds de enorme zwakte op het politieke terrein. Deze vaststelling verwijst naar de problematiek van de politieke partij als instrument van sociale transformatie. Het tijdschrift lanceert rond deze

problematiek een debat met de publicatie van twee teksten.

De ene tekst: *Loyola et Lénine ou le chemin du royaume de la liberté* – een vertaling in het Frans van een bijdrage voor *Streven* – is van de hand van Ludo Abicht, die zowel het leninistisch organisatiemodel als het spontaneïsme à la mei 1968 op de korrel neemt en de discussie omtrent de utopie centraal stelt.

De tweede tekst danken wij aan Michaël Lowy. Onder de titel *Sans action organisée, pas de libération* reageert de Franse marxist op de bijdrage van Abicht. Met hem deelt hij een aantal elementen van het vertoog, doch hij stelt voorop dat leninisten en anarchisten een aantal ideeën delen die men niet mag in de vergeethoek duwen. Hij verwijst hierbij naar het oorspronkelijk model van de bolsjewistische partij van oktober 1917 en de eerste communistische partijen tussen 1919 en 1923. De afwezigheid van een onderscheid tussen leninisme en stalinisme is één van de zwakten van de analyse van Ludo Abicht.

COELI Centre Oecuménique de Liaisons Internationales
Rue Renkin, 2 - 1030 Bruxelles
Tel. 02.243.70.49 Fax. 02.245.39.29

DE GIDS OP MAATSCHAPPELIJK GEBIED

Nr.5 - mei 2002-07-23

Naast een beschouwing met de hervorming van de kieswetgeving als uitgangspunt, een gesprek over de herstructurering van de KAV, een enquête naar de sociale en financiële situatie van invaliden in België, vinden we twee bijdragen die onze aandacht trekken.

Jo Laenen (studiedienst ACW) gaat in op de thematiek van het zogenaamde Sociaal Huis. In het Vlaams regeerakkoord van 1999 is er immers sprake van de ombouw van het OCMW tot een Sociaal Huis, waar elke burger terecht kan voor alle sociale en administratieve dossiers. In dit artikel vormt het Sociaal Huis een aangrijpingspunt om algemene ontwikkelingen ook buiten de welzijnsector bloot te leggen. Het gaat met andere woorden over pluralisme, etatisme en de hulpvrager. Het debat publiek-privaat staat in deze tekst centraal, waarbij Laenen concludeert, dat de kolonisering door het commerciële initiatief dit debat in de toekomst een nieuw en ander perspectief zal geven.

DE GIDS OP MAATSCHAPPELIJK GEBIED

blad met mening (m/v)
Postbus 20 - 1031 Brussel
Tel. 02.246.31.11 Fax. 02.243.78.54
E-mail: pers@acw.be
www.acw.be

FATIK

Tijdschrift voor Strafbeleid en gevangeniswezen.

Nr. 94 - juni 2002

“De laatste jaren gebeurt er heel wat op penitentiair vlak. Maar het basisprobleem van de overbevolkte gevangenissen blijft echter aanslepen.” Aldus de aanhef van het redactioneel, waarin deze problematiek wordt aangesneden.

De penitentiaire actualiteit wordt ook in een reeks goed gedocumenteerde bijdragen kritisch belicht: de jeugdgevangenis te Everberg, het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden, de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Verder zijn er de rubrieken rechtspraak, parlementaire vragen en antwoorden omtrent justitieel beleid, tijdschriftenliteratuur en ministeriële omzendbrieven.

FATIK Liga voor Mensenrechten, vzw.
J. Van Stopenbergstraat, 2 - 9000 Gent
Tel. 09.223.0738 Fax. 09.223.08.48
E-mail: info@mensenrechten
www.ligavoormensenrechten.be

KERING

Nr.6 - juni - juli 2002

In naam van de Werkplaats Theologie en Maatschappij schreef Remi Verwimp over euthanasie een bijdrage, die zichzelf 'kettters' noemde en gepubliceerd werd in *De Standaard* ... doch met weglating van de eerste twee paragrafen! Kering publiceert de volledige tekst.

Verder in dit nummer teksten over:

- de actie tegen de aanwezigheid van kernwapens op de militaire basis van Kleine Brogel,
- een bespreking van het nieuwe werk van José Saramago: “Schijnbestaan”, gevolgd door zijn toespraak op de slotbijeenkomst op het Wereld Sociaal Forum te Porto Alegre,
- een bespreking van *Empire* (Michael Hardt-Toni Negri),

- de weergave van de visie van Oswald Martinez, Cuba's topeconomist over de blokkade tegen Cuba, - en tenslotte een actualiserende beschouwing rond de evangeliën van Johannes en Mattheüs.

KERING Christenen voor het Socialisme
Belgradestraat, 78 - Mechelen
Tel. 015.41.64.84
E-mail: christenen.v.h.socialisme@skynet.be
www.users.skynet.be/cvhs

MORES

Nr. 232 - mei 2002

Hieruit lichten we een tekst van Marc Laquière over non-discriminatiebeleid in het onderwijs. Hij komt tot de pessimistische conclusie dat – ondanks de euforie bij beleidsmakers telkens als er maatregelen werden genomen – het beleid een groot fiasco werd en kritische geluiden daarover niet werden geduld.

De auteur vraagt zich af of het aangekondigde nieuwe gelijkheidsdecreet reden tot juichen oplevert. De toekomst zal dit moeten uitwijzen.

MORES Pedagogisch tijdschrift voor morele problemen
Lange Leemstraat, 57 - 2018 Antwerpen
E-mail: human@pandora.be
www.vrijzinighumanisme.be

RAAK

Nr.6 - juni 2002

Op 15 juni kwam het ACW in nationaal congres bijeen met als punt op de agenda, de opruiming van voorzitter Theo Rombouts. Voor Raak een reden om met de afscheidnemende voorzitter door middel van een gesprek even terug te blikken. Theo Rombouts doet enkele belangrijke uitspraken als: mensen moeten ook autonoom kunnen kiezen uit het aanbod van politieke partijen en de toenemende dualisering van de samenleving heeft het solidariteitsgevoel meer onder druk gezet.

RAAK Kristelijke Werknemers Beweging
Lakensestraat, 76 - 1000 Brussel
Tel. 02.210.88.44 Fax. 02.210.88.00
E-mail: raak@kwb.be
www.kwb.be

SAMENLEVING EN POLITIEK

Nr. 6 - juni 2002

Ditmaal een extra dik nummer.

Zo poogt auteur Manu Claeys een antwoord te formuleren op de vraag waarom "een quasi-ecologische houding van socialistische linkse project schade toebrengt. De 'double-speak' klinkt bij werkelijk groengezinde socialistische politici als niet veel meer dan een electoraal stijlmiddel. Kom naar ons is de moraal van het verhaal." Manu Claeys spit dan ook in zijn analyse de relatie uit tussen socialisme, ecologie en progressief liberalisme en komt onder meer tot de conclusie, dat een werkelijk links project geen centrumambities kan hebben.

Door Yves De Ridder (studiedienst sp.a) wordt gepleit voor een betere combinatie van arbeid en zorg in een ontspannen arbeidsmarkt. Hij tracht een antwoord te geven op de vraag welke knelpunten er aanwezig zijn en welke oplossingen we vanuit sociaal-democratische hoek kunnen aanreiken.

Verder werpt Frank Caestecker zijn licht op het Duits immigratiebeleid, waarin hij ook voor België een inspiratiebron ziet inzake beheersing van de immigratie van buiten de Europese Unie.

Tenslotte vinden we in dit nummer een bijdrage over het gedachtegoed van Pim Fortuyn door Paul Lucardie en Gerrit Voerman, onderzoekers bij het Documentatiecentrum Politieke Partijen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

In de rubriek "Uigelezen" viel ons de bespreking op van een aantal recente werken over het trotskisme: Daniël Bensaïd: Les trotskysines, Parijs, PUF, Que sais-je, 2002 127 p. en Olivier Besancenot: Tout est à nous! Beide auteurs behoren tot de Ligue Communiste Révolutionnaire.

SAMENLEVING EN POLITIEK

Bagattenstraat, 174 - 9000 Gent
Tel. 09.267.35.31 Fax. 09.233.35.32
E-mail: stichting.kreveld@pandora.be
www.users.pandora.be/samenleving-en-politiek

SOMA-BERICHTENBLAD

Nr.37 / lente 2002

Het berichtenblad van het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij rapporteert over een aantal studiebijeenkomsten in ons land.

Zo was er de studiedag van 'Voorwaarts maar niet vergeten' in het Vlaams Parlement (9 juni 2001)

en aansluitend (aanvullend?) de bijeenkomst georganiseerd door Charta 91 en Unesco Centrum Vlaanderen, in samenwerking met 'Points Critiques', de UFSIA en historici van verschillende universiteiten rond "Omgaan met het verleden" (24 november 2001).

Tenslotte belegde het 'Centrum voor de studie van het politieke leven' van de ULB op 1 februari 2001 een bezinningsdag over de toekomst van de PSC.

Als losse bijlage vinden we een dossier over Kinderen van verzetslui of collaborateurs - opgroeien zonder vader of moeder samengesteld door Isabelle Ponteville en Chantal Kesteloot.

SOMA-BERICHTENBLAD

Residence Palace - Blok E, Wetstaat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02.287.48.11 Fax. 02.287.47.10
E-mail: ce gesoma@ce gesoma.be

SOUTH EAST EUROPE REVIEW FOR LABOUR AND SOCIAL AFFAIRS
Vol. 5 - Nr.1 - mei 2002

Het merendeel van de bijdragen focust op diverse sociale, politieke en culturele aspecten van de religies binnen postcommunistisch ex-Joegoslavië, Bulgarije en Moldova. In het bijzonder gaat men de rol na die de grote godsdiensten hebben gespeeld bij het uiteenvallen van Joegoslavië en de oorlogen in de Balkan.

Ook het zogenaamde Stabiliteitspact wordt behandeld in een artikel van Béla Galgoczi (freelance onderzoeker in economie en sociale politiek en lid van de redactie). Slobodan Vukovic (Instituut voor Sociale Wetenschappen - Servië) belicht de problematiek van de corruptie in Servië.

SOUTH EAST EUROPE REVIEW FOR LABOUR AND SOCIAL

AFFAIRS European Trade Union Institute
Koning Albert II - laan, 5, bus 1 - 1210 Brussel
Tel. 02.224.04.41 Fax. 02.224.04.33
E-mail: pscherrer@etuc.org

STREVEN

Nr.7 - juli-augustus 2002

De eigen identiteit vormt sedert de jaren negentig weer discussieonderwerp in Nederland. Daar de Nederlandse identiteit een mengeling is van heterogene componenten, brengt dit een aantal tegenstrijdigheden naar boven.

Auteur S.W. Couwenberg (oud-hoogleraar staats- en bestuurswetenschappen - Erasmusuniversiteit van Rotterdam) meent een gevoel van uitverkoortheid of zendingsbesef te onderkennen in de Nederlandse internationale politiek.

Het andersglobalisme – kan het ook anders – komt aan bod in een gesprek tussen Ludo Abicht en Bart Hulsens. Deze laatste is student aan de Universiteit Gent en, namens de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming Vlaanderen, actief binnen de andersglobalistische beweging. "De andersglobaliseringsbeweging bestaat uit verschillende netwerken, en binnen die netwerken wordt vergaderd en overlegd, groeien nieuwe vormen van samenwerking en worden gecoördineerde acties uitgewerkt."

De rubriek 'Forum' bevat een beschouwende bijdrage van Pieter Anton van Gennip naar aanleiding van de electorale aardschok in Nederland.

STREVEN

Prinsstraat, 15 - 2000 Antwerpen
Tel. 03.212.10.12 Fax. 03.212.10.22
E-mail: streven@skynet.be
www.come.to/streven

TIJDSCHRIFT VOOR MENSENRECHTEN
Liga Nieuwsbrief
Juni 2002-07-30

Een gevuld dossier met onder meer korte kritische bijdragen rond het Europees aanhoudingsmandaat; de problematiek van de mensenrechten, zoals die aan bod kwam op het Wereld Sociaal Forum te Porto Alegre; de dreiging van het verbreken van het evenwicht tussen fundamentele rechten en het ontwerp van wet op de bijzondere opsporingstechnieken.

TIJDSCHRIFT VOOR MENSENRECHTEN - LIGA NIEUWSBRIEF

J. Van Stopenberghestraat, 2 - 9000 Gent
Tel. 09.223.07.38 Fax. 09.223.08.48
E-mail: ligamensenrechten@skynet.be
www.ligavoormensenrechten.be

TRANSFER
EUROPEAN REVIEW OF LABOUR AND RESEARCH
Vol. 8 - Nr. 1 - lente 2002

De belangstelling voor akkoorden rond financiële participatie in de bedrijven is niet van recente

datum. Aanvankelijk werden ze beschouwd als een manier om de arbeiders nader tot het bedrijf te brengen. Anderzijds werden zij door het management opgevat als een manier om de behoefte tot collectieve (syndicale) vertegenwoordiging van en bij de arbeiders te doen afnemen, aangezien deze dan – in theorie althans – mede-eigenaars van het bedrijf zouden zijn. Beide visies beheersten de debatten rond financiële participatie.

TRANSFER European Review of Labour and Research

Koning Albert II - laan, 5 bus 4 - 1210 Brussel

Tel. 02.224.05.12 Fax. 02.224.05.02

E-mail: awatt@etuc.org

VREDE

Tijdschrift voor Internationale Politiek

Nr. 256 - juli-augustus 2002

“Het nieuwe sleutelwoord in het buitenlands beleid van de Verenigde Staten is ‘terrorismebestrijding’. In naam van de strijd tegen dit fenomeen wordt alles uitgelegd: zelfs een nucleaire aanval vanwege Washington. We kijken achtereenvolgens naar de akkoorden tussen Rusland en de V.S., de ware achtergrond van de oorlogsmachine, en de nieuwe militaire strategieën die worden ontworpen” – aldus de inleiding van een beknopt dossier in dit nummer.

Verder onder meer een interview met Leida Rijnhout (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling) over duurzame ontwikkeling, een analyse-reisverhaal met betrekking tot het conflict tussen India en Pakistan en de weerslag van het jongerendebat omtrent media en internationale actualiteit.

VREDE Tijdschrift voor Internationale Politiek

Galgenberg, 29 - 9000 Gent

Tel. 09.233.46.88 Fax. 09.233.56.78

E-mail: vrede@vrede.be

www.vrede.be

Jos Wolles